

ПО ПЪТЕКИТЕ НА „ЕРАЗЪМ+“

ПРЕЗ 2017 Г. ПРОГРАМАТА НАВЪРШИ
30 ГОДИНИ, НО ПРОДЪЛЖАВА ДА СЕ РАДВА
НА ВИСОК ИНТЕРЕС В БЪЛГАРИЯ И В ЕВРОПА

Йоанна Иванова | yoanna.ivanova@capital.bg

Годината е 1987 г. Тогава при ограничен интерес започва пилотното издание на програмата за студентска мобилност с цел обучение „Еразъм“. Включват се само малко над 3 хил. студенти от 11 държави. Тридесет години по-късно обаче „Еразъм“ се е превърнала в една от най-успешните и познати програми на ЕС, през която са преминали 3.3 млн. души от 33 държави.

Но това не е единственият начин, по който „Еразъм“ расте. От 2007 г. насам програмата дава възможност на студентите да реализират професионален стаж по специалността си в цяла Европа. Стажът може да е с продължителност от 2 до 12 месеца, като участниците отново получават финансова подкрепа на месечна база. Връщайки лентата малко по-назад - до 2014 г., стигаме до друг ключов момент, когато „Еразъм“ става част от програмата на Европейската комисия (ЕК) за образованието, обучението, младежта и спорта „Еразъм+“ с период на действие до 2020 г. „Еразъм+“ обединява няколко

програми и бележи следващия етап от европейската инициатива за учене през целия живот. По програмата могат да участват както студенти, така и преподаватели от училищното и висшето образование, младежки работници и др. А участници има - включително и от България, където интересът расте с всяка изминала година.

По света и обратно у нас с „Еразъм+“

В България европейските образователни програми се управляват от националната агенция Център за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР). Според данни на ЦРЧР броят на участниците по секторна програма „Еразъм“ (впоследствие „Еразъм+“) расте ежегодно, като периодът 2013-2014 г. е по-скоро изключение от правилото (виж графиката). Сходна е и ситуацията с обучението на български преподаватели в чужбина. Така през 2016 г. от българска страна с бюджет близо 20.5 млн. евро се осъществяват 330

проекта с над 11 хил. участници.

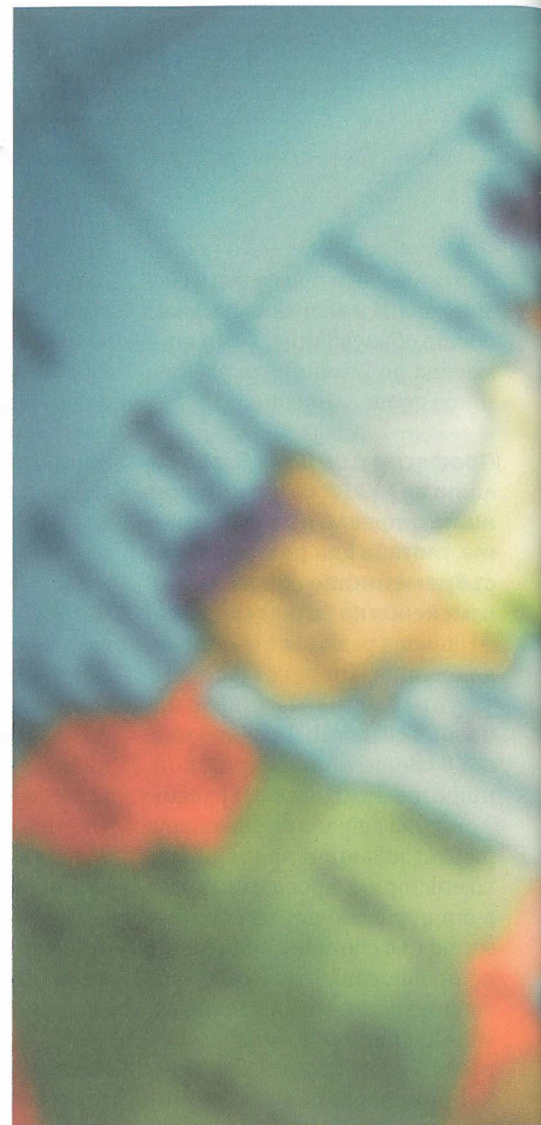
„Капитал“ се свързва с трима от тях, за да разкажат защо са избрали да се включат в програмата и как тя им е помогнала както професионално, така и в личен план.

Да се възползваш от програмата докрай

Гинка Бояджиева е на 24 г. и следва право в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Разказва, че още от първата си година там знае, че ще кандидатства по програмата.

„Реших да кандидатствам още първата година, в която имах право - трети курс“, разказва тя. Освен че ще кандидатства, Гинка е убедена, че иска да остане не за един, както повечето ѝ колеги, а за два семестъра. Приемат я по първо желание в Бонския университет Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn.

Но дори два семестъра по програмата се оказват недостатъчни за Гинка. Малко след като се връща от Бон, ре-

Пилотното издание на „Еразъм“ е през 1987 г. Тогава идеята на програмата е единствено студентска мобилност с цел обучение.

шава да кандидатства отново. „Аз съм човек, който обича разнообразието, и реших, че сега мога да го получа“, споделя тя. Съвсем очаквано, студентката по право е изключително информирана относно програмата и правата си като студент. Разказва, че понеже завършва обучението си с магистърска степен, ѝ се полагат 24 месеца мобилност с цел обучение - два пъти по 12 месеца. „Ако бях бакалавър, щеше да е само 12 месеца, след това за магистърска степен - още 12“, пояснява тя.

При вторто си кандидатстване се ограничава до един семестър. Този път като дестинация избира Холандия, тъй като е посещавала страната и изключително много ѝ харесва. Приемат я в Грьонингенския университет Rijksuniversiteit Groningen. Докато е в Бон, тя учи заедно с германските студенти, тъй като владее езика, но в Грьонинген е разпределена заедно с чуждестранните студенти, които се обучават на английски език.

Според Гинка финансирането на престоя в чужбина и несъвместимостта на предметите са двете причини, които спират студентите да участват в програмата. Заради това тя сама кандидатства (успешно) и за други стипендии освен основния „Еразъм“ грант. Относно възможното непризнаване на изпити от чужбина у нас е категорична, че това няма толкова голямо значение - важното е да научи повече и да придобие по-голям опит.

Но това няма да бъде краят на участието ѝ по „Еразъм+“. Досега се е възползвала само от 15 от 24-те месеца, които ѝ се полагат. Тъй като в момента приключва висшето си образование, следващата стъпка за студентката е да направи стаж по програмата. Това е възможно до година след дипломирането. Вторият плюс е, че докато стажът за повечето студенти е свързан с ограничения, тя ще получава месечна финансова подкрепа.

Всякакъв опит от чужбина е полезен

За Росица Янчева, студент по европейска история в СУ „Св. Климент Охридски“, нещата стоят по сходен начин. Първото ѝ участие по програмата е още през първия ѝ семестър в университета. Тогава посещава Сицилия като част от международен младежи обмен за неформално образование. Вторият път е по-дългосрочно - за един семестър учи в Université de Liège (Лиежски университет) в Лиеж, Белгия, където може да упражнява френския си. „Когато се прибрах от Белгия, бях много натъжена, за мен това е държавата мечта“, разказва тя.

Когато се прибира обратно в България, Росица вижда, че е изпуснала срока за кандидатстване за мобилност с цел обучение, но срокът за мобилност с цел практика е по-късно. „Казах си „Хайде сега - на стаж“, разказва тя. Според нея първото кандидатстване, макар и >48

Най-голям брой изпратени студенти по Еразъм+ имат:

- ◉ Софийски университет „Св. Климент Охридски“
- ◉ Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
- ◉ Висше военноморско училище „Никола Йонков Вапцаров“

често усложнявано по бюрократични причини, е по-лесно. „Там системата е, че първо трябва да си намериш работодател, който да иска да ти предложи стаж по програмата.“ За целта има специални сайтове, но също така и неформални канали - като Facebook групи например. В такава група Росица намира бъдещия си работодател - малък бранд за етична детска мода в Берлин. Там е на позиция стажант-мениджър социални медии, отново в рамките на един семестър. Но на стаж отиват по-малко студенти, отколкото на обучение (виж графиката). „В моя курс само аз съм правила стаж по програмата, докато по програмата за обучение заминаха повече хора“, разказва тя.

Освен познатия аргумент, че чрез програмата излизаш от зоната си на комфорт, според Росица има и много други плюсове - например за автобиографията, при кандидатстване за работа. Освен опита ѝ от България до момента в нейната фигурират стаж в Германия, семестър в Белгия и обучение в Италия.

Обучението продължава през целия живот

Според Росица е „страхотно“, че много преподаватели също се възползват от „Еразъм+“, и това определено си личи по начина на преподаване. Такъв е случаят на Надежда Янчева, учител по български език и литература в СУ „Св. Климент Охридски“ във Варна. Надежда е един от над хилядата български преподаватели от училищното и висшето образование, които се включват в програмата ежегодно. До момента тя е участвала два пъти - веднъж през 2015 г. и после през 2017 г., и двата пъти - в Лондон.

Първото обучение е с продължителност две седмици и представя най-новите методи за преподаване на чужди езици. За Надежда това е второ обра-

„Еразъм+“ позволява мобилност както на студенти, така и на преподаватели, а интересът в България продължава да расте.

зование, но не вижда проблем. „За мен особено ценно беше, че спокойно мога да приема и приложа в родноезиковото обучение част от нещата, които научих като методика за преподаване на чужд език“, споделя тя. Точно това е и целта на програмата - след като се върнат от обучение, учителите трябва да споделят опита си със своите колеги. Това се случва на два пъти - веднъж с всички колеги от училището, а след това - с преподавателите по чужд език от цялата община. „Опитваме се да покажем методи за преподаване, от които всеки преподавател, независимо какво преподава, да може да се възползва“, коментира Надежда хода на първата среща. За организацията на втората среща участниците лично са изпращали покани до училищата в общината. „Това е ценното - опитът, който сме придобили, да не остане само за нас, а да бъде разпространен сред колкото се може по-широк кръг преподаватели“, смята тя.

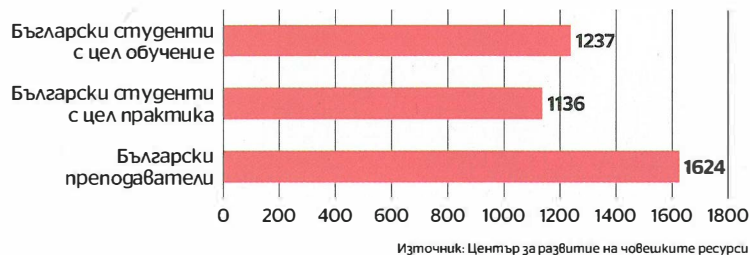
Според нея програмата е плюс във всяко едно отношение - чисто професионално, но и като личен опит. Особено високо значение имат общуването и предаването на опит с колеги от цял свят (тъй като могат да участват и държави извън ЕС). Но краят на програмата не поставя край и на контакта. „Продължаваме да поддържаме връзка чрез група в Whatsapp“, споделя Надежда.

За учителя по български език и литература не е трудно да оцени дали програмата има ефект. „Спокойно мога да кажа, че отчетохме повишение на интереса в часовете“, споделя тя, като подкрепя мнението си с анкета, която тя и колегите ѝ провеждат сред класовете си. Според нея има промяна и у самите учители, които са участвали. „Усетихме се някак разчупени. Усетихме, че можем да излизаме от рамката.“ А точно това е и смисълът на „Еразъм+“. ●

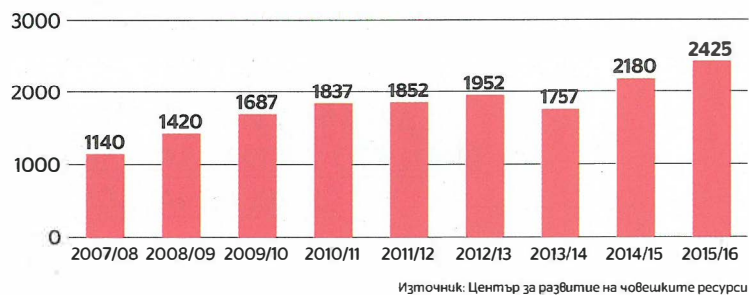
През 2014 г. „Еразъм“ става част от програмата на ЕК за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“ с период на действие до 2020 г.

ЗА ПЕРИОДА ОТ 1999-2016 Г. БЛИЗО 20 ХИЛ. БЪЛГАРСКИ СТУДЕНТИ И 13 ХИЛ. БЪЛГАРСКИ ПРЕПОДАВАТЕЛИ СА УЧАСТВАЛИ В ЕВРОПЕЙСКИ ПРОГРАМИ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА МОБИЛНОСТ

КІ ЗА ПЕРИОДА 2015-2016 Г. В ПРОГРАМАТА СА УЧАСТВАЛИ

КІ СТУДЕНТИ ПРЕМИНАЛИ ОБУЧЕНИЕ И ПРАКТИКА

КІ НАЙ-ПРЕДПОЧИТАНИТЕ ДЕСТИНАЦИИ СРЕД БЪЛГАРСКИТЕ СТУДЕНТИ СА:

Български университети с „Еразъм“ харта

- Аграрен университет - Пловдив
- Бургаски и свободен университет
- Българска Академия на Науките
- Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
- ВСУ „Любен Каравелов“
- Висше училище по агробизнес и развитие на регионите
- Висше училище по мениджмънт
- Висше училище по застраховане и финанси
- Икономически университет - Варна
- Медицински университет - Плевен
- НСА „Васил Левски“
- Нов български университет
- Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
- СУ „Св. Климент Охридски“
- СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
- Технически университет - Варна
- Технически университет - София
- Тракийски университет
- Университет по Архитектура, Строителство и Геодезия
- Университет за национално и световно стопанство
- Университет „Проф. д-р Асен Златаров“
- Югозападен университет „Неофит Рилски“

Източник: Център за развитие на човешките ресурси